T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/428
KARAR NO : 2025/761
KARAR TR : 22/12/2025

ÖZET: Davacının satın aldığı ithal aracın, yurt dışından getirildikten sonra, Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma kapsamında gümrük kaçağı olduğu gerekçesiyle el konulması olayında; aracın mevzuata aykırı olarak ülkeye getirilmesi, ülkede kalması ve devrinin engellenmemesinde davalıların müteselsilen sorumlu oldukları ileri sürülerek, uğranılan maddi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. O.
Vekili : Av. İ. M. T.
Davalılar
İdari Yargıda : Ticaret Bakanlığı
Vekili : Av. F. K. S.
Adli Yargıda : 1-Yeşilköy Gümrük Müdürlüğüne ve Samsun Gümrük Müdürlüğünü izafeten Ticaret Bakanlığı
2-Emniyet Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. M. E. G.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin plakalı 1996 model Mercedes-Benz marka aracı, resmî trafik kayıtlarına güvenerek 04/12/2017 tarihinde noter satış sözleşmesiyle satın aldığını, daha sonra Bakırköy 1. Ağır Ceza Mahkemesinin E.2014/594, K.2015/240 sayılı müsadere kararına istinaden aracına Yeşilköy Gümrük Müdürlüğü tarafından 05/10/2018 tarihli yakalama kararı konulduğunu, müvekkilin bu davada taraf olmadığını ve iyi niyetli üçüncü kişi olduğunu, aracın uzun yıllar trafikte kullanılması ve el değiştirmesine rağmen idarenin gerekli denetim ve tedbirleri almaması nedeniyle hizmet kusurunun bulunduğunu, yakalama kararı nedeniyle aracın rayiç bedeli ile araç kullanılamamasından doğan zarara uğrandığını ileri sürerek, şimdilik 51.500 TL maddi zararın 12/11/2018 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalı idareden tazminine karar verilmesi istemiyle Yeşilköy Gümrük Müdürlüğüne karşı idari yargı yerinde dava açmış; Mahkemece hasım düzeltme kararıyla anılan müdürlük yerine davanın Ticaret Bakanlığı husumetiyle incelenmesine karar verilmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Ankara 3. İdare Mahkemesi 03/02/2020 tarih ve E.2020/159, K.2020/286 sayılı kararı** ile, davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir.

"...2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, belirtilen Kanun maddesinin 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan sorumluluk davalarını kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 9nU6HSz - qDpfTI4 - sEF5Ijq - FooKqg= ile erişebilirsin

kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından doğan sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır...."

3. Davacı vekili bu kez 3.500 TL maddi tazminat istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Ankara 36. Asliye Hukuk Mahkemesi 08/02/2022 tarih ve E.2021/395, K.2022/87 sayılı kararı ile, davanın kabulüne, fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak üzere 3.500 TL tazminatın el koyma tarihi olan 05/02/2020 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle müştereken ve müteselsilen davalılardan alınarak davacıya verilmesine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulması üzerine, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 25. Hukuk Dairesi 11/10/2023 tarih ve E.2022/1191, K.2023/2174 sayılı kararı ile, Ankara 36. Asliye Hukuk Mahkemesinin kararının kaldırılmasına, davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Bölge Adliye Mahkemesi kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Araç tescili, mahiyeti itibariyle idari bir işlem olup, trafik kaydındaki tescilin iptali ile yeni kayıt ve tescile karar verilmesi sonucunu doğuracak mahiyettedir. Bu görevin 2918 sayılı Kanunda verilmiş olması, bu görevden kaynaklı kamu hizmetinin kusurlu olması nedeniyle oluşacak zarardan dolayı İdarenin özel hukuk hükümlerine tabi olacağı sonucunu doğurmaz. İdarenin hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar yönünden idareye karşı idare yargı yerinde tam yargı davası açılması gereklidir.

Şu durumda, yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda eldeki davanın görüm ve çözüm yeri idari yargıdır. İlk derece mahkemesince yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken işin esasına girilerek yazılı şekilde hüküm kurulması isabetli görülmemiştir. (Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 27/12/2021 tarihli, 2021/24487 esas, 2021/11120 karar sayılı ilamı, Danıştay 15. Dairesinin 2013/1608 Esas 2017/1575 Karar sayılı, 2013/1869 Esas 2016/5967 Karar sayılı ilamları).

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 6100 sayılı HMK'nın 353/1-a.4 maddesi uyarınca ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın mahkemesine gönderilmesine, kaldırma nedenine göre tarafların istinaf nedenlerinin bu aşamada incelenmesine yer olmadığına karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan gerekçelerle;

1)Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353. maddesinin 1. fıkrası (a) bendinin 4. maddesi uyarınca Ankara 36. Asliye Hukuk Mahkemesinin 08/02/2022 gün ve 2021/395 Esas, 2022/87 Karar sayılı kararının KALDIRILMASINA..."

5. Ankara 36. Asliye Hukuk Mahkemesi E.2023/293 esasına kayıtlı dosyada, 02/04/2024 celse tarihli duruşmasında, *"...2247 Sayılı Kanunun 19. maddesi gereğince, gerekçeli karar ile görevli merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine BAŞVURULMASINA,*

2-Ankara 3. İdare Mahkemesinin 2020/159 Esas 2020/286 Karar ve İstanbul 11. İdare Mahkemesinin 2019/294 Esas 2019/2334 Karar sayılı dosyalarının, iş bu dosya arasına alınmasından sonra, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

3-Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine kadar davanın ERTELENMESİNE ve mahkememiz esasının AÇIK KALMASINA..." şeklinde karar vermiş, Uyuşmazlık Mahkemesinin 07/10/2024 tarih, E.2024/317, K.2024/309 sayılı kararı ile, kararın gerekçeli olmadığından bahisle *"2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen koşulu taşımayan Ankara 36. Asliye Hukuk Mahkemesinin 02/04/2024 tarih ve E.2023/293 sayılı BAŞVURUSUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİNE"* karar verilmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 9nU6HSz - qDpfTI4 - sEF5Ijq - FooKqg= ile erişebilirsin

6. **Ankara 36. Asliye Hukuk Mahkemesi 20/11/2024 tarih ve E.2023/293 sayılı kararı** ile, açılan davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...GEREKÇE:

Dava, ithal ve trafik tescil işlemlerinin hatalı olmasından (gümrük kaçağından) kaynaklanan maddi tazminat istemine ilişkindir.

Yargı yolu kavramı, bir hukuk sisteminde herhangi bir davanın o hukuk sistemine dâhil yargı haklarından hangisinde bakılacağını ifade eder. Uyuşmazlığın hangi yargı kolunda bakılacağı hususu, davanın genel şartlarından olup, mahkemece resen dikkate alınması gerekir.

Somut olaydaki uyuşmazlığın çözümü bakımından hizmet kusuru kavramı ve uyuşmazlığa ilişkin yasal düzenlemelerin açıklanmasında yarar bulunmaktadır.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı Yolu" başlıklı 125. maddesinin 1. fıkrası "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır" hükmünü, son fıkrası ise "İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür" düzenlemesini içermektedir. İdare hukukunda idarenin iki tür sorumluluğu kabul edilmektedir. Biri idarenin özel hukuk ilkeleri doğrultusunda yaptığı sözleşmelerden kaynaklanan özel hukuk sorumluluğu; diğeri ise idarenin idare hukuku ilkeleri doğrultusunda yapmış olduğu sözleşmeler ve idarenin her türlü işlem ve eyleminden kaynaklanan kamu hukuku ilkeleri doğrultusunda oluşmuş idare hukukuna özgü sorumluluk türüdür. İdarenin kişilere verdiği zararları tazmin yükümlülüğü, idarenin "hizmet kusuruna (kusurlu sorumluluk)" ve "kusursuz sorumluluğuna" dayanmaktadır. İdarenin kusura dayanan sorumluluğu, uygulamada "hizmet kusuru" kavramı ile anlatılmaktadır. Hizmet kusurunun tam ve kapsamlı bir tanımını yapmak zor olmakla birlikte genel olarak doktrinde hizmet kusuru; idarenin ifa ile mükellef olduğu herhangi bir kamu hizmetinin kuruluşunda, düzenlenmesinde veya teşkilatında, bünyesinde, personelinde yahut işleyişinde bir takım aksaklık, hukuka aykırılık, bozukluk, düzensizlik, eksiklik, sakatlık veya ihmalin ortaya çıkması şeklinde tanımlanmaktadır.

Hizmet kusurunun üç durumda varlığı hem yargı içtihatları hem de öğreti tarafından kabul edilmiştir. Bu üç durum; hizmetin hiç işlememesi, hizmetin geç işlemesi ve hizmetin kötü işlemesidir. Buna göre idare kural olarak yürüttüğü kamu hizmeti ile nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasının "b" bendi gereğince "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar" idari yargı yerinde tam yargı davası açabilecektir. Yine İYUK 15/I-a maddesinde ise adli yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddine karar verileceği de hükme bağlanmıştır.

Hizmet kusuruna ilişkin bu açıklamalardan sonra 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun (KTK) 110. maddesindeki düzenlemeye değinmekte yarar bulunmaktadır.

2918 sayılı KTK'nın 11/01/2011 tarih ve 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesi ile değişik "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110. maddesinin 1. fıkrası "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır" hükmünü içermektedir.

Özellikle maddede metninde geçen "bu Kanun'dan doğan sorumluluk davaları" ibaresinin farklı yorumlanmasının yargı yoluna ilişkin ihtilafı doğurduğu görülmektedir.

Buradan hareketle 2918 sayılı KTK'da sorumluluğa ilişkin düzenlemelerin hangi hallerde, kime/kimlere yönelik olduğunun belirlenmesi gerekmektedir.

2918 sayılı KTK'da hukuki sorumluluğa ilişkin düzenlemeler "Hukuki Sorumluluk ve Sigorta" başlıklı 8. kısımda 85 ve devamı maddelerinde yer almaktadır. 85. maddenin 1. fıkrası "Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar" şeklindedir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 9nU6HSz - qDpfTI4 - sEF5Ijq - FooKqg= ile erişebilirsin

Bunun yanında yine Kanunun "Devlete ve Kamu Kuruluşlarına Ait Araçlar" başlıklı 106. maddesi "Genel bütçeye dâhil dairelerle katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır. Bu kuruluşlar, 85'inci maddenin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere 101'inci maddedeki şartları haiz milli sigorta şirketlerine mali sorumluluk sigortası yaptırmakla yükümlüdürler" hükmünü içermektedir.

Görüldüğü gibi KTK'da sorumluluğa yönelik düzenlemeler 85 ve devamı maddelerinde yer almakta olup, sorumlu olarak motorlu araç işleteni (gerçek ya da farazi işleten olabilir) ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi belirlenmiştir. Buna göre bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, "motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olacaklardır". Özellikle 106. maddede belirtildiği üzere kamu kuruluşlarına ait araçların neden olduğu zararlara ilişkin sorumluluk da 85 ve devamı maddeleri gereğince işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümlere tabi kılınmıştır.

Anlaşılmaktadır ki, yapılan değişiklik ile 2918 sayılı Kanun'dan doğan sorumluluk davalarının, işleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların neden olduğu zararlara ilişkin olanları da dâhil olmak üzere işleteni, sahibi, sürücüsü kim olursa olsun, zarar görenin kimliğine bakılmaksızın, ister tek taraflı isterse iki taraflı olsun veya yol kusurundan kaynaklansın, karayolu üzerinde gerçekleşmesi şartıyla adli yargı yerinde kusurundan kaynaklansın, karayolu üzerinde gerçekleşmesi şartıyla adli yargı yerinde görüleceği öngörülmüştür.

KTK'nun 110. maddesindeki 6099 sayılı Kanunun 14. maddesi ile yapılan değişikliğin genel gerekçesinde "Karayolları Trafik Kanunu, kamuya ait araçların karayolu üzerindeki seyrini (m.85, 86, 90, 106, 109 ve diğ.) kendi kapsamına almış ve bu nevi araçların sebebiyet verdikleri zararların tazmini davaları -doğru olarak- adli yargıda görülmüştür…"; madde gerekçesinde ise "..Komisyon; Kanun'un kamu araçlarının karayolundaki seyrini ve bu sırada oluşan haksız fiilleri özel hukuka bağlı kılmış olması karşısında (m.106), bu tür fiillerden kaynaklanan davaların adli yargıda görülmesini, bu kabulün kaçınılmaz sonucu olarak görmektedir… Sonuç olarak, kamuya ait olan araçların sebebiyet verdiği trafik kazaları ile hemzemin geçitlerde meydana gelen tren-trafik kazaları Karayolları Trafik Kanununa bağlı kılınmış, bu uyuşmazlıklarda görevin adli yargıda olduğu yönünde düzenleme yoluna gidilmiştir…" şeklinde kanun koyucunun amacı ortaya koyulmuştur.

Bu düzenleme, Anayasa'ya aykırı olduğu iddiası ile somut norm denetimi yoluyla Anayasa Mahkemesi (AYM) önüne taşınmış, Anayasa'nın 2, 125 ve 155. maddeleri bağlamında inceleme yapan mahkeme, düzenlemeyi de şu gerekçelerle Anayasa'ya aykırı bulmayarak iptal istemini reddetmiştir. (AYM'nin 26/12/2013 tarihli ve 2013/68-165 E-K sayılı kararı):

"İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına, kamu ya da özel araç olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek, söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır.

Öte yandan, 2018 sayılı Kanun'da tanımlanan karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayrımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur".

Ayrıca değinilmesi gereken diğer önemli husus KTK'da kuruluşlar ve komisyonlara verilen görev ve yetkilere ilişkin sorumluluğun bu Kanun kapsamında değerlendirilmesi gerekip gerekmediğidir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 9nU6HSz - qDpfTI4 - sEF5Ijq - FooKqg= ile erişebilirsin

2918 sayılı KTK'nın 1. maddesinde, bu Kanun'un amacının karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu belirtilmiştir.

KTK'da kamu kurum kuruluşlarının ve ilgili komisyonların karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzen ve güvenliğini sağlamak, trafik güvenliğini ilgilendiren gerekli önlemleri belirlemek amacıyla görev ve yetkileri sayılmıştır.

KTK'dan doğan sorumluluk davaları, 85 ve devamı maddelerinde düzenlenen, motorlu aracın işletilmesinin sonucu doğan zararlar nedeni ile motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüs sahibinin sorumlu olduğu davalar olup; somut uyuşmazlıkta ise davacı, satın aldığı araca el konulması sebebiyle uğradığı zararda, görevini gereği gibi yerine getirmeyen ve tescili yapan idarelerin sorumluluğu bulunduğunu ileri sürmektedir.

Kamu idareleri ve kuruluşlarının trafik kazasıyla ilgili olmayan, kamu hizmetinin görülmesi sırasında ve hizmet kusurundan doğan zararların gideriminden doğan sorumlulukları 2918 sayılı Kanun'da düzenlenmiş değildir. Bir başka deyişle, davacının davalı idarelerin hizmet kusuruna dayandığı olayda, davalıların kendi görev alanlarındaki kamu hizmetini, idare hukuku ilke ve kurallarına göre yürütüleceği ve idari işlem ve eylemlerinden doğan uyuşmazlıkların da Anayasanın 125. maddesi ve 2577 sayılı İYUK'un 2. maddesine göre idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği noktasında bir duraksama bulunmamaktadır.

Araç tescili, mahiyeti itibariyle idari bir işlem olup, trafik kaydındaki tescilin iptali ile yeni kayıt ve tescile karar verilmesi sonucunu doğuracak mahiyettedir. Bu görevin 2918 sayılı Kanunda verilmiş olması, bu görevden kaynaklı kamu hizmetinin kusurlu olması nedeniyle oluşacak zarardan dolayı İdarenin özel hukuk hükümlerine tabi olacağı sonucunu doğurmaz. İdarenin hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar yönünden idareye karşı idare yargı yerinde tam yargı davası açılması gereklidir. (Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 27/12/2021 tarihli, 2021/24487 esas, 2021/11120 karar sayılı ilamı, Danıştay 15. Dairesinin 2013/1608 Esas 2017/1575 Karar sayılı, 2013/1869 Esas 2016/5967 Karar sayılı ilamları).

Şu durumda, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 25 HD 2022/1191 Esas 2023/2174 Karar sayılı kaldırma ilâmı ile, eldeki davanın görüm ve çözüm yeri idari yargı olduğu belirtilmiştir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19'uncu maddesinde; "Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.

Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir." şeklinde düzenleme gereğince, araç tescili, mahiyeti itibariyle idari bir işlem olup, trafik kaydındaki tescilin iptali ile yeni kayıt ve tescile karar verilmesi sonucunu doğuracak mahiyettedir. Bu görevin 2918 sayılı Kanunda verilmiş olması, bu görevden kaynaklı kamu hizmetinin kusurlu olması nedeniyle oluşacak zarardan dolayı İdarenin özel hukuk hükümlerine tabi olacağı sonucunu doğurmaz. İdarenin hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar yönünden idareye karşı idare yargı yerinde tam yargı davası açılması gereklidir. (Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 27/12/2021 tarihli, 2021/24487 esas, 2021/11120 karar sayılı ilamı, Danıştay 15. Dairesinin 2013/1608 Esas 2017/1575 Karar sayılı, 2013/1869 Esas 2016/5967 Karar sayılı ilamları) gerekçesi ile, görevli yargı mercinin belirlenmesi amacıyla dosyanın, idari yargıda görülen dava dosyası da celbedilmek suretiyle, yargı mercinin belirlenmesi amacıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine dair karar verilerek aşağıdaki şekilde ara karar verilmiştir.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

1-2247 Sayılı Kanunun 19. maddesi gereğince, iş bu gerekçeli karar ile görevli merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine BAŞVURULMASINA,

2-Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine kadar davanın ERTELENMESİNE ve mahkememiz esasının AÇIK KALMASINA,

Dair tarafların yokluğunda dosya üzerinde yapılan inceleme neticesinde karar verildi."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 9nU6HSz - qDpfTI4 - sEF5Ijq - FooKqg= ile erişebilirsin

7. Ankara 36. Asliye Hukuk Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için adli ve idari yargı dava dosyalarının asılları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

8. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"İdari Yaptırımlar"* ana başlıklı Üçüncü Bölümünün *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

" (1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

9. 5326 sayılı Kanun'un *"Mülkiyetin kamuya geçirilmesi"* başlıklı 18. maddesi şöyledir:

(1) Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.

(2) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, eşyanın;

a) Kullanılmaz hale getirilmesi,

b) Niteliğinin değiştirilmesi,

c) Ancak belli bir surette kullanılması,

Koşullarından birinin yerine getirilmesine bağlı olarak belli bir süre geciktirilebilir. Belirlenen süre zarfında koşulun yerine getirilmemesi halinde eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar kesinleşinceye kadar ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından eşyaya elkonulabileceği gibi; eşya, kişilerin muhafazasına da bırakılabilir.

(4) Eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçer.

(5) Eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebilmesi için fail hakkında idarî para cezası veya başka bir idarî yaptırım kararı verilmiş olması şart değildir.

(6) Kaim değerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilebilir.

(7) Mülkiyeti kamuya geçirilen eşya, başka suretle değerlendirilmesi mümkün olmazsa imha edilir.

(8) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, kesinleşmesi halinde yerine getirilir."

10. Bakanlar Kurulunun 20/12/1995 tarih ve 95/7606 sayılı İthalat Rejimi Kararı'nın *"Genel hükümler"* ana başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"Eski, kullanılmış, yenileştirilmiş, kusurlu (defolu) ve yatık (zamanla dayanıklılığını yitirmiş) malların ithali izne tabidir."

11. 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'nun *"Kaçakçılık suçları"* başlıklı 3. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(Değişik: 28/3/2013-6455/54 md.)

(1) Eşyayı, gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın ülkeye sokan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Eşyanın, gümrük kapıları dışından ülkeye sokulması halinde, verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar artırılır.

(2) Eşyayı, aldatıcı işlem ve davranışlarla gümrük vergileri kısmen veya tamamen ödenmeksizin ülkeye sokan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(3) Transit rejimi çerçevesinde taşınan serbest dolaşımda bulunmayan eşyayı, rejim hükümlerine aykırı olarak gümrük bölgesinde bırakan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 9nU6HSz - qDpfTI4 - sEF5Ijq - FooKqg= ile erişebilirsin

bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(4) Belli bir amaç için kullanılmak veya işlenmek üzere ülkeye geçici ithalat ve dahilde işleme rejimi çerçevesinde getirilen eşyayı, hile ile yurt dışına çıkarmış gibi işlem yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(5) Birinci ila dördüncü fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesine iştirak etmeksizin, bunların konusunu oluşturan eşyayı, bu özelliğini bilerek ve ticarî amaçla satın alan, satışa arz eden, satan, taşıyan veya saklayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(6) Özel kanunları gereğince gümrük vergilerinden kısmen veya tamamen muaf olarak ithal edilen eşyayı, ithal amacı dışında başka bir kullanıma tahsis eden, satan veya devreden ya da bu özelliğini bilerek satın alan veya kabul eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(7) İthali kanun gereği yasak olan eşyayı ülkeye sokan kişi, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren suç oluşturmadığı takdirde, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. İthali yasak eşyayı, bu özelliğini bilerek satın alan, satışa arz eden, satan, taşıyan veya saklayan kişi, aynı ceza ile cezalandırılır.

(8) İhracı kanun gereği yasak olan eşyayı ülkeden çıkaran kişi, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(9) İlgili kanun hükümlerine göre teşvik, sübvansiyon veya parasal iadelerden yararlanmak amacıyla ihracat gerçekleşmediği hâlde gerçekleşmiş gibi gösteren ya da gerçekleştirilen ihracata konu malın cins, miktar, evsaf veya fiyatını değişik gösteren kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Beyanname ve eki belgelerde gösterilen ile gerçekte ihraç edilen eşya arasında yüzde onu aşmayan bir fark bulunması halinde, sadece 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu hükümlerine göre işlem yapılır.

...

(23) (Ek: 18/6/2014-6545/89 md.)Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların konusunu oluşturan eşyanın değerinin fahiş olması hâlinde, verilecek cezalar yarısından bir katına kadar artırılır. (Ek cümle:14/4/2020-7242/61 md.) Eşyanın değerinin hafif olması hâlinde verilecek cezalar yarısına kadar, pek hafif olması hâlinde ise üçte birine kadar indirilir."

12. 5607 sayılı Kanun'un *"Tasfiye"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) (Değişik: 28/3/2013-6455/58 md.) Bu Kanunda tanımlanan suçların konusunu oluşturması dolayısıyla müsadere yaptırımının uygulanabileceği eşya, sahibine iade edilemez. Kaçak şüphesiyle el konulan kaçak akaryakıt hariç her türlü eşya hakkında, el koyma tarihinden itibaren altı ay, ancak eşyanın zarara uğraması veya değerinde esaslı ölçüde kayıp meydana gelme tehlikesinin varlığı veya muhafazasının ciddi külfet oluşturması halinde bir ay içinde, gerekli tespitler yaptırılarak soruşturma aşamasında hâkim, kovuşturma aşamasında mahkeme tarafından tasfiye kararı verilir. Bu süreler içinde karar verilmemesi halinde eşya derhal tasfiye edilir. Bu fıkra kapsamında tasfiye edilecek eşyadan tasfiye edilmeden önce numune alınması mümkün olan durumlarda numune alınır, numune alınması mümkün olmayan durumlarda eşyanın her türlü ayırt edici özellikleri tespit edilir.

(2) (Değişik: 28/3/2013-6455/58 md.) Satılarak tasfiye edilen eşya veya taşıtların satış bedeli emanet hesabına alınır. Tasfiye edilen eşya veya taşıtların sahibine iadesine karar verilmesi halinde, satış bedeli Gümrük Kanununun 180 inci maddesi hükümleri çerçevesinde el koyma tarihinden iade tarihine kadar geçen süre için kanuni faizi ile birlikte hak sahibine ödenir. Emanet hesabında bulunan tutarın hak sahibine yapılacak ödemeyi karşılamaması halinde aradaki fark, eşyanın imha edilmiş olması halinde ise imha edilen eşyanın bedeli, gümrük idaresince genel bütçenin ilgili tertibinden karşılanarak hak sahibine ödenir.

(3) Elkonulan eşyanın iadesine karar verilmesi halinde, bu kararların uygulanmasında yürürlükte olan gümrük ve dış ticaret mevzuatı uyarınca işlem yapılır.

(4) Bu Kanunun uygulamasında tasfiye, tasfiye idaresi tarafından Gümrük Kanunu hükümlerine göre yapılır."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 9nU6HSz - qDpfTI4 - sEF5Ijq - FooKqg= ile erişebilirsin

13. 5607 sayılı Kanun'un geçici 10. maddesi şöyledir:

"(Ek: 18/1/2017-6770/31 md.)

(1) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca gümrük vergilerinin kısmen eksik ödenmesi nedeniyle açılan kamu davalarında, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce el konulan ve müsadere kararı verilmemiş kara taşıtları ile ilgili olarak;

a) Taşıtın tasfiyesinin tamamlanmamış olması,

b) Bu maddenin yürürlüğe girdiği ayı takip eden altıncı ayın sonuna kadar ilgili gümrük idaresine başvurulması ve taşıtın ilk iktisabında ödenmesi gereken özel tüketim vergisinin %25'ine tekabül eden tutarın başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili tahsil dairesine ödenmesi,

şartlarının birlikte gerçekleşmesi halinde el koyma kararı kaldırılır ve el konulan aracın sahibine iade edilmesine karar verilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen kamu davalarında, eşyanın müsaderesi yerine eşyanın gümrüklenmiş değerinin ödenmesine karar verilir.

(3) Birinci fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Adalet Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı müştereken yetkilidir."

14. 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun *"Vergi kaybına neden olan işlemlere uygulanacak cezalar"* ana başlıklı İkinci Bölümü'nün 235. maddesinin somut olayla ilgili kısımları şöyledir:

"Değişik :28/3/2013-6455/12 md.)

1. Serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda;

...

c) (Değişik:24/10/2019-7190/12 md.) Eşyanın ithali, belli kuruluşların vereceği ve gümrük idaresine ibrazı veya beyanı zorunlu olan lisans, izin, uygunluk belgesi veya bu belgeler yerine geçen bilgiye bağlı olmasına rağmen, eşya belge veya bilgiye tabi değilmiş ya da belge veya bilgi alınmış gibi beyanda bulunulduğunun tespit edilmesi hâlinde, varsa eşyanın fark gümrük vergilerinin alınmasının yanı sıra, gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası verilir.

...

4. (Değişik:24/10/2019-7190/12 md.) Cezai hükümler saklı kalmak üzere;

a) Birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen eşya, yükümlü talebi doğrultusunda otuz gün içinde mahrecine iade ya da ilgili kurum ya da kuruluşun uygun görüşü ile doğrudan üçüncü ülkeye transit edilir. Bu süre içerisinde mahrecine iade veya üçüncü ülkeye transit edilmeyen eşya, ihraç kaydıyla satış ya da masrafları sahibince karşılanmak koşuluyla imha suretiyle tasfiye edilmek üzere bulunduğu gümrük idaresine terk edilir.

b) Birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen eşya, yükümlü talebi doğrultusunda mahrecine iade, ilgili kurum ya da kuruluşun uygun görüşü ile doğrudan ya da serbest bölge üzerinden üçüncü ülkeye transit veya ihraç kaydıyla satış ya da masrafları sahibince karşılanmak koşuluyla imha suretiyle tasfiye edilmek üzere bulunduğu gümrük idaresine terk edilir.

c) Teslimden sonra kontrol sonucunda uygunsuzluğu tespit edilen ancak bulunamayan eşyanın gümrüklenmiş değerinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

..."

15. 4458 sayılı Kanun'un *"İtirazlar"* başlıklı 242. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 18/6/2009-5911/64 md.)

1. Yükümlüler kendilerine tebliğ edilen gümrük vergileri, cezalar ve idari kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir üst makama, üst makam yoksa aynı makama verecekleri bir dilekçe ile itiraz edebilir.

2. İdareye intikal eden itirazlar otuz gün içinde karara bağlanarak ilgili kişiye tebliğ edilir.

3. İtiraz dilekçelerinin süresi içinde yanlış makama verilmesi halinde, itiraz süresinde yapılmış sayılır ve idarece yetkili makama ulaştırılır.

4. İtirazın reddi kararlarına karşı işlemin yapıldığı yerdeki idari yargı mercilerine başvurulabilir."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 9nU6HSz - qDpfTI4 - sEF5Ijq - FooKqg= ile erişebilirsin

16. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı"* başlıklı 2. maddesinin değişik 1 numaralı fıkrası şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

17. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun *"Araçların satış, devir ve tescili ile bu işlemlerle ilgili yetki ve sorumluluk"* başlıklı 20. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 18/1/1985 - KHK 245/7 md.; Değiştirilerek kabul: 28/3/1985-3176/7 md.)

Tescil süreleri, satış ve devirler, noterlerin sorumluluğu ile ilgili esaslar şunlardır:

a) Araç sahipleri,

1. (Değişik: 13/2/2011-6111/55 md.) Tescili zorunlu ve ilk tescili yapılacak olan araçların satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescili için; bunların hurda durumuna gelmesi hâlinde ise bir ay içinde tescilin silinmesi için ilgili trafik tescil kuruluşuna veya Emniyet Genel Müdürlüğünün belirleyeceği kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine başvurmak,

2. (Değişik: 2/4/1998 - 4358/3 md.) Tescilin yapılması veya silinmesi için vergi kimlik numarası ile yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeleri sağlamak,

Zorundadırlar.

b) Araçların giriş işlemlerini yapan gümrük idareleri bu durumu 15 gün içinde araç sahiplerinin beyan ettikleri tescil kuruluşuna bildirmekle yükümlüdürler.

c) Tescil belgesi, aracın başkasına satış veya devrine, hurdaya çıkarılmasına veya araçta, yönetmelikte belirtilen niteliklerin değişmesine kadar geçerli sayılır.

d) (Değişik: 24/12/2009-5942/1 md.) Tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri, satış ve devri yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisi, gecikme faizi, gecikme zammı, vergi cezası ve trafik idari para cezası borcu bulunmadığının tespit edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılır. Noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devirler geçersizdir.

Satış ve devir işlemi, siciline işlenmek üzere üç işgünü içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu ile vergi dairesine bildirilir. Bu bildirimle birlikte alıcı adına trafik tescil işlemi gerçekleşmiş sayılır. Satış ve devir tarihi itibariyle, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu hükümleri uyarınca eski malikin vergi mükellefiyeti sona erer, yeni malikin vergi mükellefiyeti başlar.

Yapılan satış ve devir işlemi üzerine noterler tarafından yeni malik adına bir ay süreyle geçerli tescile ilişkin geçici belge düzenlenir.

197 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde yer alan sorumluluk hükümleri saklı kalmak kaydıyla, anılan maddede ve bu bentte yer alan isteme ve bildirmeleri elektronik ortamda yaptırmaya ve bu konuda yükümlülük getirmeye, elektronik bildirmelere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Gelir İdaresi Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü yetkili olup, bu kurumlar satış, devir ve tescile ilişkin işlemlerin gerçekleştirilmesi için gerekli elektronik veri akışını sağlarlar. Satış ve devir işlemlerini yapanlar, bu işlemler sırasında edindikleri bilgileri ifşa ettikleri takdirde Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesi uyarınca cezalandırılırlar.

Satış ve devir işlemlerinin bildiriminden itibaren bir aylık süre içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu veya Emniyet Genel Müdürlüğünün uygun gördüğü kamu kurum veya kuruluşları tarafından yeni malik adına tescil belgesi düzenlenerek elden veya posta aracılığıyla teslim edilir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 9nU6HSz - qDpfTI4 - sEF5Ijq - FooKqg= ile erişebilirsin

Tescil belgesinin bir ay içerisinde teslim edilememesi halinde yeni malike sorumluluk yüklenemez.

Bu bentte düzenlenen satış ve devir işlemleri her türlü harçtan, bu işlemlere ilişkin düzenlenen kağıtlar damga vergisi ve değerli kağıt bedellerinden istisnadır. Trafik tescil kuruluşunda yeni malik adına yapılacak tescil nedeniyle düzenlenmesi gereken değerli kağıtların bedelleri, satış ve devir esnasında noterler tarafından tahsil edilir ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 119 uncu maddesi uyarınca beyan edilerek ödenir. Bu bentte yer alan işlemler sebebiyle noterlere herhangi bir pay veya aidat ödenmez.

1512 sayılı Kanunun 112 nci maddesi uyarınca belirlenen ücret uygulanmaksızın satış ve devre ilişkin her türlü işlem karşılığında toplam 20 Türk Lirası maktu ücret alınır. Söz konusu ücret, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere önceki yılda uygulanan ücret tutarının o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit ve ilan olunan yeniden değerleme oranında artırılması suretiyle hesaplanır.

Haciz, müsadere, zapt, buluntu, trafikten men gibi nedenlerle; icra müdürlükleri, vergi dairesi müdürlükleri, milli emlak müdürlükleri ile diğer yetkili kamu kurum ve kuruluşları tarafından satışı yapılan araçların satış tutanağının bir örneği aracın kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşlarına üç işgünü içerisinde gönderilir. Aracı satın alanlar gerekli bilgi ve belgeleri sağlayarak ilgili trafik tescil kuruluşundan bir ay içerisinde adlarına tescil belgesi almak zorundadırlar. Alıcıların tescil belgesi almak için süresinde başvurmamaları halinde bu araçları alıcıları adına re'sen kayıt ve tescil ettirmeye Emniyet Genel Müdürlüğü yetkilidir.

Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye İçişleri ve Maliye Bakanlıkları yetkilidir.

e) (Değişik: 24/12/2009-5942/1 md.) Araç satın alıp, bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendine uymayanlar ile (d) bendinin sekizinci paragrafı hükümlerine göre bir ay içerisinde tescil belgesi almayan alıcılara 130 Türk Lirası, (d) bendi hükümlerine uymayan noterlere ise her bir işlem için 1.000 Türk Lirası idari para cezası verilir. Tescil yapılmadan trafiğe çıkarılan araçlar, tescil yapılıncaya kadar trafikten men edilir."

18. 2918 sayılı Kanun'un *"Belge ve plaka vermeye yetkili kuruluşlar"* başlıklı 22. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 18/1/1985-KHK 245/8 md.; Aynen kabul: 28/3/1985-3176/8 md.)

Yönetmelikte gösterilen esaslara göre:

a) Askeri maksatlarla kullanılan Türk Silahlı Kuvvetlerine ait bütün araçlar ile çeşitli anlaşmalara göre askeri amaçla yurdumuzda bulunan kuruluşlara ait araçların tescilleri Türk Silahlı Kuvvetlerince,

b) Raylı sistemle çalışan araçların tescilleri, kullanıldığı yerlere göre ait olduğu kuruluşlarca,

c) İş makinesi türünden araçların tescilleri;

1. Kamu kuruluşlarına ait olanlar ilgili kuruluşlarınca,

2. (Değişik: 17/10/1996-4199/10 md.) Özel veya tüzelkişilere ait olanlardan; tarım kesiminde kullanılanlar ziraat odalarınca, tarım kesiminde kullanılanların dışında kalan ve sanayi, bayındırlık ve diğer kesimlerde kullanılanların tescilleri, üyesi oldukları ticaret, sanayi veya ticaret ve sanayi odalarınca,

d) Tarım kesiminde kullanılanlar hariç, İl Trafik Komisyonlarından karar alınmak şartı ile motorsuz taşıtlardan gerekli görülenlerin tescilleri belediyelerce,

e) (Mülga: 13/2/2011-6111/57 md.; Yeniden düzenleme: 2/1/2017-KHK-680/52 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7072/51 md.) Jandarma Genel Komutanlığı ile Sahil Güvenlik Komutanlığına ait bütün araçların tescilleri Emniyet Genel Müdürlüğünce,

Yapılır, belge ve plakaları verilir.

(Ek fıkra: 13/2/2011-6111/57 md.) Birinci fıkrada sayılanlar dışında kalan bütün araçların tescilleri, araca ait belgelerin düzenlenmesi, kişiselleştirilmesi, kişiselleştirilen belgelerin basımı ve ilgililerine elden veya posta aracılığı ile teslimi işlemleri Emniyet Genel Müdürlüğü veya bağlı trafik tescil kuruluşlarınca yapılır. Emniyet Genel Müdürlüğü; ilk tescili yapılacak araçların tesciline esas teşkil edecek işlemleri elektronik ortamda bilgi paylaşımı yoluyla yapmak üzere, elektronik ortamda oluşturduğu bir ay süre ile geçerli tescile ilişkin geçici belgeyi basmak ve araç sahibine vermek üzere kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerini

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 9nU6HSz - qDpfTI4 - sEF5Ijq - FooKqg= ile erişebilirsin

yetkilendirebilir. Yetkilendirilen bu gerçek veya özel hukuk tüzel kişileri, yapacakları işlemleri aralarında düzenleyecekleri protokol çerçevesinde başka gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine de yaptırabilirler. Araca ait kişiselleştirilen belgelerin basımı ve ilgililerine elden veya posta yoluyla teslimi, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen kamu kurum veya kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişilerine de yaptırılabilir. Bu işlemlerin yapılmasına dair usûl ve esaslar yönetmelikte belirlenir.(

Ek fıkra: 13/2/2011-6111/57 md.) Tescil belgesinin bir ay içinde teslim edilememesi hâlinde, buna ilişkin olarak araç sahibine sorumluluk yüklenemez.

(Ek fıkra: 13/2/2011-6111/57 md.) Genel hükümlerden kaynaklanan sorumlulukları saklı kalmak üzere, ikinci fıkra hükmüne göre yetkilendirilmiş gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine, belirlenen usûl ve esaslara aykırı hareket etmeleri halinde tespitin yapıldığı yerin mülki amiri veya bu konu ile ilgili olarak yetkilendireceği trafik tescil birim amiri tarafından on bin Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(Ek fıkra: 13/2/2011-6111/57 md.) Tescile ilişkin geçici belge, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun uygulanmasında resmî belge sayılır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Eyüp SARICALAR, Bayram ŞEN, Döndü Deniz BİLİR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 22/12/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, adli yargı yerince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli ve idari yargı yerlerinde ortak davalı olan Ticaret Bakanlığı yönünden görev uyuşmazlığı doğduğu, Mahkemece adli yargı dosyasının, ekinde idari yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, davacının satın aldığı hususi araca, aracın yurt dışından getirildikten sonra Bakırköy 1. Ağır Ceza Mahkemesinin E.2014/594, K.2015/240 sayılı kararına istinaden gümrük kaçağı olduğu gerekçesiyle el konulması olayında; aracın mevzuata aykırı olarak ülkeye getirilmesi, ülkede kalması ve devrinin engellenmemesinde davalıların müteselsilen sorumlu oldukları ileri sürülerek, uğranılan maddi zararın tazmini istemiyle açılmış; davalılardan Ticaret Bakanlığı yönünden olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

22. Dava dosyalarının incelenmesinden, 25/04/1996 tarihli, 1790 tescil sayılı gümrük giriş beyannamesi ile ithal edilen 1996 model E 200 tipi WDB2100351A116375 şase ve 11194202009937 motor numaralı otomobilin beyan ve fatura edilen toplam kıymeti 61.050 DM iken 11/04/1996 tarihli onaylı orijinal faturaya göre toplam kıymetin 75.329,54 DM olduğunun T.C. Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı Teftiş Kurulunun 23/11/2001 tarih ve 3 sayılı soruşturma raporu ve eklerinden anlaşılması üzerine, ithalatı gerçekleştiren O. O. İ. v. S. L. Ş. Şirketinin sorumluları hakkında Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığının 30/01/2002 tarih ve E.2002/1833 sayılı iddianamesi ile teşekkül halinde ithal kaçakçılığı suçundan dava açıldığı, açılan

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 9nU6HSz - qDpfTI4 - sEF5Ijq - FooKqg= ile erişebilirsin

dava sonucunda Bakırköy 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 24/12/2015 tarih, E.2014/594, K.2015/240 sayılı kararına istinaden ilgili aracın müsaderesine karar verildiği, bu kararın da Yargıtay 7. Ceza Dairesinin 15/01/2018 tarih, E.2016/17058, K.2018/331 sayılı kararı ile onanarak kesinleştiği, davacının uğramış olduğu 51.500 TL maddi zararın davacının mağduriyetinin başladığı 12/11/2018 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

23. Davalı idareler, kamu tüzel kişiliğini haiz olup, kural olarak, işlem ve eylemleri idari nitelik taşır. 5326 sayılı Kanun hükümlerinde düzenlendiği şekliyle, aracın mülkiyetinin kamuya geçirilmesi kararı, idari tedbir niteliğinde bir idari yaptırımdır. Uyuşmazlığın, gümrük mevzuatından kaynaklandığı dikkate alındığında, 4458 sayılı Kanun'un yukarıda anılan 242. maddesi gereğince, bu idari yaptırıma karşı itiraz yolunun nihai olarak idari yargı yerine yapılacağı düzenlenmiş olmakla birlikte, uyuşmazlık konusu olayda, davacı tarafça idari yaptırıma karşı bir itiraz ya da başvuru yapılmamış, bu yaptırımdan dolayı uğranılan maddi zararın tazmini talep edilmiştir.

24. Olayda, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu kapsamında davalı idarenin sorumluluğuna ilişkin bir iddia, olgu ya da düzenleme bulunmadığından, bu Kanun'un uygulanması söz konusu değildir. Bu durumda, aynı zamanda bir idari işlem olan ve idari tedbir niteliğindeki mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararından dolayı, mülkiyet hakkı ihlal edilen *("kişisel hakkı doğrudan muhtel olan")* davacının açtığı tazminat (tam yargı) davasının, 2577 sayılı Kanun'un 2/1-b maddesi uyarınca idari yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

25. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Ankara 36. Asliye Hukuk Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Ankara 3. İdare Mahkemesinin 03/02/2020 tarih ve E.2020/159, K.2020/286 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 36. Asliye Hukuk Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 3. İdare Mahkemesinin 03/02/2020 tarih ve E.2020/159, K.2020/286 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

22/12/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Eyüp	Bayram	Döndü Deniz
GÜLEÇ	SARICALAR	ŞEN	BİLİR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden 9nU6HSz - qDpfTI4 - sEF5Ijq - FooKqg= ile erişebilirsin